

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تاریخ به مثابه
فرهنگ و توسعه

www.ketab.ir

دکتر محمد سلماسی زاده

استاد یار گروه تاریخ دانشگاه سراسری تبریز

سرشناسه	: سلماسی زاده، محمد، ۱۳۴۴
عنوان و نام پدیدآور	: تاریخ به مثابه فرهنگ و توسعه / تالیف محمد سلماسی زاده.
مشخصات نشر	: تهران : میثاق فرزنانگان، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۲۴۷ ص.
شابک	: 978-600-6188-12-6 ۱۶۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: این کتاب تبیینی است تاریخی از جریان نوسازی و پیشرفت در ایران معاصر.
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۳۸-۲۴۷؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: رشد اجتماعی -- ایران -- تاریخ -- قرن ۱۳ ق.
موضوع	: تجدد -- ایران
موضوع	: عقب ماندگی -- ایران -- علل
موضوع	: ایران -- زندگی فرهنگی -- قرن ۱۴
موضوع	: ایران -- زندگی فرهنگی -- قرن ۱۳ ق.
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۲ ت ۷۶ س ۱۶۶۲ HME
رده بندی دیویی	: ۳۰۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۱۷۸۲۰۵

ناشر : انتشارات میثاق فرزنانگان

عنوان : تاریخ به مثابه فرهنگ و توسعه

مؤلف : دکتر محمد سلماسی زاده

سال انتشار : ۱۳۹۲

نوبت چاپ : اول

شمارگان : ۱۰۰۰ جلد

چاپخانه و لیتوگرافی : نقش و نشان

قیمت : ۱۶۰,۰۰۰ ریال

ISBN: 978-600-6188-12-6

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۱۸۸-۱۲-۶

کلیه حقوق اعم از چاپ، انتشار و هرگونه کپی برداری متعلق به انتشارات میثاق فرزنانگان بوده و در

صورت استفاده با ذکر منبع بلامانع می باشد.

تقدیم به خدا !

خدایی که در همین نزدیکی هاست ! آفریننده زیبایی هاست و زیبایی ها را دوست دارد.

خدایی که مهر و محبت را سرشت انسانها ساخت.

خدایی که بهترین است و بهترین ها را برای بندگاناش می پسندد.

خدای مهربانی ها و محبت ها ! خدای عشق و دوستی ! خدای دانش و فرد !

خدایی که انسان را آفرید و به او جسارت شک و شجاعت پرسشگری و موهبت نقد را بخشید.

خدایی که همواره ما را به بهتر شدن، ترقی و پیشرفت می خواند.

و خدایی که بهترین دوست انسان هاست.

www.ketab.ir

این کتاب تبیینی است تاریخی از جریان نوسازی و پیشرفت در ایران معاصر. محدوده زمانی آن عمدتاً سده ۱۹ میلادی است. قرنی که ایرانیان آن را با جنگ آغاز کردند و با جنبش قانون خواهی به پایان بردند. مدعای اصلی نویسنده آن است که تاریخ دانشی است که می‌تواند در خدمت اساسی‌ترین نیاز بشر قرار گیرد یعنی پیشرفت و ترقی و دست‌یابی به زندگی بهتر و با کیفیت‌تر. چالش نویسنده بر استوار ساختن داده‌های تاریخی با بنیان‌های نظری مرتبط با مباحث تجدد و توسعه بوده است. و رویکرد عمده پژوهش تلاش برای بهره‌مندی از تبیین‌های عقلانی همین موضوع می‌باشد.

از عنوان و محتوای کتاب همچنین این ادعا آشکار می‌شود که مباحث مربوط به توسعه - که امروزه یکی از مهم‌ترین مباحثی است که بیشینه ملل دنیا بر روی آن سرمایه‌گذاری می‌کنند - بی‌توجه به تاریخ و فرهنگ هر کشور و بهره‌مندی عالمانه از یافته‌های پژوهشی آن امکان‌پذیر و کارآمد نخواهد بود.

این کتاب نخستین اثر از مجموعه‌ای است که تلاش دارد ترقی و پیشرفت را با رویکردی تاریخی تبیین و در خدمت همه انسانها قرار دهد. از این روی از تمامی خوانندگان محترم تقاضا دارم با اهدای نقدهای خویش در جریان نوسازی و توسعه کشورشان مشارکت نمایند.

همواره آما دگی بهره‌مندی از نظرات سازنده تمامی عزیزان را دارم.

با احترام

محمد سلماسی زاده

۰۹۱۲۶۴۹۹۰۸۹

msalmasizadeh@tabrizu.ac.ir

msalmasizadeh@yahoo.com

www.shorthistory.mihanblog.com

www.ketab.ir

فهرست مطالب

فصل اول تاریخ خردمندی.....	۱۱
تاریخ، فرهنگ، توسعه.....	۱۱
پیوند خردورزی، پیشرفت و فرهنگ با تاریخ.....	۱۳
از افسانه تا علم.....	۱۳
تاریخ به مثابه فرهنگ.....	۲۰
خردمندی و تاریخ.....	۲۴
از عقل باز دارنده تا خرد رها یی بخش.....	۲۶
فصل دوم مبانی نظری.....	۳۱
مفاهیم توسعه و سیر تاریخی آن.....	۳۱
مهم ترین شاخص های توسعه.....	۳۸
توسعه نیافتگی.....	۴۰
نوسازی، تجدد و مدرنیسم.....	۴۳
تفاوت نوسازی با توسعه و صنعتی شدن.....	۴۵
پایه های عملی و تجربی نوسازی.....	۴۶
سازو کارهای نوسازی غربی چیست؟.....	۴۷
پایه های نظری دیدگاه نوسازی.....	۴۸
حوزه نظریه های نوسازی روانی.....	۴۸
دیدگاههای اقتصادی در نوسازی و ارتباط آن با ابعاد اجتماعی و روانی.....	۵۱
جنبه های مخرب نوسازی.....	۵۴

۵۷.....	فصل سوم تاریخ و توسعه
۵۷.....	تهاجم غرب علیه شرق
۵۹.....	سنجش خردمندی مردمان عصر قاجار و فقر منابع تاریخی
۶۰.....	بی خردی عقل کل
۶۶.....	ویرانگری خرافات و موهومات
۷۷.....	امنیت و توسعه
۸۴.....	ترقی و تجدد نبردی برای بقا و اقتدار
۸۷.....	فصل چهارم مدرنیته ایرانی و پرسش‌هایی مهم تر از پاسخ
۸۷.....	مدرنیته ایرانی و پرسش‌هایی مهم تر از پاسخ
۹۰.....	هزار سال در جا زدن
۹۴.....	از ناامنی سیاسی تا عقلانیت اقتصادی
۱۰۳.....	خاک نفرین شده
۱۰۵.....	تنگناهای محیطی و راهکارهای برون رفت
۱۱۳.....	فصل پنجم جوامع ایرانی و فرهنگ عامه
۱۱۳.....	شکاف‌های عمودی و افقی جامعه ایران
۱۲۶.....	فرهنگ عامه، فرهنگ سنتی
۱۲۸.....	خانواده
۱۳۲.....	تعلیم و تربیت
۱۳۸.....	ازدواج و طلاق
۱۴۳.....	تولد و مرگ
۱۴۶.....	جشن‌ها و سوگواری‌ها
۱۴۹.....	فصل ششم انحطاط شناسی پیش شرط توسعه
۱۴۹.....	انحطاط شناسی پیش شرط توسعه
۱۵۱.....	انحطاط شناسی ایران از منظر ژاپنی
۱۵۶.....	بازشناسی اسباب انحطاط تجارت و بازرگانی

انحطاط قشون ایران	۱۵۹
ماموران و دولتمردان ایران	۱۶۰
نظام قضایی عصر ناصرالدین شاه قاجار	۱۶۳
باورهای عمومی	۱۶۵
ترقی خواهی ایرانیان	۱۶۷
قدرت مطلق شاه ایران و معمای گل داودی	۱۷۰
انحطاط شناسی ایرانیان با سنجش مدل‌های ژاپنی و روسی	۱۷۵
 فصل هفتم مدل‌های تاریخی نوسازی در ایران معاصر	۱۸۵
بهبود خواهی و نوسازی	۱۸۵
اما مشکل عمده اصلاحات ایران چه بود؟	۱۹۶
مدل‌های تاریخی نوسازی	۲۰۰
مدل نظامی، نظام جدید	۲۰۱
مدل قانونی توسعه، قانون نماد توسعه	۲۰۹
مدل ژاپنی توسعه	۲۲۱
تبیین‌ها عقلانی و روشمند از مدل ژاپنی	۲۲۴
مدل ملی نوسازی و بهبود خواهی	۲۳۲
 کتابنامه	۲۳۹